

Internationella sekretariatet
Lisa Lundmark
016-544 21 52
lisa.lundmark@energimyndigheten.se

Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande angående EG-kommissionens Grönbok: Mot ett tryggt, hållbart och konkurrenskraftigt europeiskt energinät, KOM(2008) 782

Energimyndigheten besvarar remissen utifrån ett övergripande perspektiv i frågan om det europeiska energinätet, samt i viss mån med koppling till några av de frågeställningar som tas upp i slutet av Grönboken.

Sammanfattning

- Energimyndigheten välkomnar kommissionens initiativ för att skapa en bättre infrastruktur för ett europeiskt energinät, dock är det viktigt att utvecklingen av energinäten fungerar väl på den avreglerade marknaden.
- Det är viktigt för EU att föra samman de aktörer och parter som berörs för att utforma viktiga och nödvändiga policybeslut som rör nätutveckling inom unionen. Det saknas inom EU en lämplig instans för övergripande planering och utveckling av det europeiska energinätets hierarkier.
- Energimyndigheten noterar att några områden som också är berörda av utvecklingen av energinäten inte tas upp i Grönboken, t.ex. frågor som rör teknisk utformning och utveckling, drift och driftssäkerhet samt kopplingar gentemot andra politiska mål inom EU och intresseområden som det europeiska energinätet kan komma i konflikt med.
- Energimyndigheten vill framhålla vikten av tydligare regelverk, roller och målsättningar för olika aktörer på den europeiska energimarknaden vad gäller deras roll i arbetet med nätutveckling. Regelverk bör anpassas för kortare handläggningstider, inte försena eller fördröja utvecklingen, harmoniseras på EU nivå för att avhjälpa hinder i form av utvecklade nationella regelsystem och olika nationella prioriteringar.
- Energimyndigheten välkomnar en mer målinriktad och strukturerad strategi för forskning och demonstration rörande europeiska energinät samt en långsiktig strategisk studie inom området.
- Energimyndigheten anser att unionen utöver en utbyggnad av energinäten behöver anpassa existerande förbindelser till en utökad kapacitet för överföring, i takt med ökad produktion.
- I arbetet med ett framtida europeiskt energinät är det viktigt att främja nätanslutningar för el från förnybara energikällor, t.ex. havsbaserad vindkraft.

- EU kan även fortsättningsvis ha en roll som medlare vid lokala/regionala tvister rörande planering av infrastruktur, lärdom kan också dras från det nordiska samarbetet.
- I unionens fortsatta arbete med ett europeiskt energinät är det viktigt att beakta Rådets direktiv 2008/114/EG

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten välkomnar kommissionens initiativ för att skapa en bättre infrastruktur för ett europeiskt energinät. Dock vill Energimyndigheten framhålla att det är viktigt att detta fungerar väl på den avreglerade marknaden.

Energimyndigheten noterar att:

- Grönboken i huvudsak berör förslag om hur regelverket och utvecklingsadministrationen av elnäten skulle kunna utvecklas och inte i tillräcklig grad berör frågor om teknisk utformning och utveckling. Det saknas skrivningar om utvecklingen av den infrastruktur som har betydelse för hur själva regelverket bör utvecklas och för hur driften och driftvillkoren för nätet skall skötas. Förenat med detta är bland annat utveckling av nya komponenter och delsystem, samt datasystem och system för styrning av näten. Dessa system bör vara gemensamma för hela EU. Energimyndigheten vill i detta sammanhang också understryka vikten av en sammanhållen utveckling av nätets tekniska struktur, något som förutsätter ett aktivt deltagande från alla MS. Gemensamma principer är en viktig faktor för att bilda en grund för hur risker och möjligheter skall kunna fördelas mellan MS, så att den gemensamma marknaden kan fungera på lika villkor.
- det i Grönboken finns en avsaknad av och önskar se en tydligare koppling gentemot andra politiska mål inom EU och andra intresseområden som det europeiska energinätet kan komma i konflikt med, t.ex. Natura 2000, fiskerinäringen mm.

Energimyndigheten vill framhålla vikten av tydligare regelverk, roll och mål för nätbolag/systemoperatörer på den inre marknaden. Ett tydligare regelverk och tydligare mål för dessa aktörer bidrar till att främja och möjliggöra en utbyggnad av distribuerad (småskalig liksom storskalig) el från förnybara energikällor på den fria marknaden. (Fråga 1)

Energimyndigheten välkomnar en mer målinriktad och strukturerad strategi för forskning och demonstration rörande europeiska energinät samt en långsiktig strategisk studie över alternativa vägval. Som en följd av detta bör den rena tekniska verksamheten inom forskning och utveckling svara mot de slutsatser som framkommer i detta arbete. (Fråga 3)

Energimyndigheten anser att:

- det är viktigt för EU att föra samman de aktörer och parter som berörs för att utforma viktiga och nödvändiga policybeslut som rör nätutveckling inom unionen. (Fråga 4)
- det inom EU saknas en lämplig instans för övergripande planering och utveckling av det europeiska energinätets hierarkier. (Fråga 1)
- en viktig fråga för att få till stånd en utbyggnad av det europeiska energinätet är ett anpassat regelverk till kortare handläggningstider för bl.a. tillståndsgivning för ny produktionskapacitet, omprövningar och veto på lokal och regional nivå. (Fråga 1)
- det är viktigt att regelverk inom unionen och i de enskilda MS inte *försenar* eller *fördröjer* utvecklingen av ett europeiskt energinät. (Fråga 1)
- en harmonisering av nationella regelverk skulle kunna avhjälpa hinder i form av outvecklade regelsystem och olika nationella prioriteringar mellan EU:s medlemsstater. Dock bör medlemsstaternas val av energikällor, rätt och möjlighet att utnyttja komparativa fördelar fortsatt beaktas. (Fråga 1)
- det är viktigt att det europeiska energinätet inte bara byggs ut, utan också att existerande förbindelser anpassas till en utökad kapacitet för överföring (av el, gas), i takt med ökad produktion. Det europeiska energinätet är i behov av en anpassning till nya produktionssystem. (Fråga 1)
- det i arbetet med ett framtida europeiskt energinät är viktigt att främja nätanslutningar för el från förnybara energikällor t.ex. havsbaserad vindkraft. Nätanslutningar och sammankopplingar av nät till havs kan öppna möjligheter att bygga havsbaserad vindkraft som annars inte skulle bli tillgänglig.
- att EU har agerat på ett bra sätt i ett antal aktuella problemområden med särskilt till satta medlare, något som unionen förhoppningsvis också i fortsättningen kan göra. EU kan också för utformning av regionala och lokala arrangemang och vid tvister i planeringen för energinfrastruktur dra lärdom av det nordiska samarbetet på området. (Fråga 2)
- det i unionens fortsatta arbete med ett europeiskt energinät är viktigt att beakta Rådets direktiv 2008/114/EG av den 8 december 2008 om identifiering av, och klassificering som, europeisk kritisk infrastruktur och bedömning av behovet att stärka skyddet av denna. Utifrån ovanstående direktiv har Energimyndigheten ett särskilt uppdrag enligt Regleringsbrev för 2009, att i samarbete med Affärsverket svenska kraftnät och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, identifiera kritisk infrastruktur i Europa.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Josephine Bahr Ljungdell, Anneli Eriksson, Susan Linton Royen, Zofia Lublin, Andres Muld, Birgitta Palmberger, Mathias Fock, utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, tf. verksjurist Mattias Carlquist, expert Urban Kärrmarck, enhetschefen, Sten Åfeldt samt handläggarna Fredrik Dahlström, Anna Fridén, Urban Bergström och Lisa Lundmark, den sistnämnda föredragande.

Tomas Kåberger
Lisa Lundmark